

Rangárþing eystra
Guðmundur Úlfar Gíslason
Austurvegi 4
860 Hvolsvöllur

Reykjavík, 3.3.2022
UST202202-145/A.B.
10.04.00

Efni: Tillaga - Skráning vega í náttúru Íslands - Rangárþing eystra

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa í Rangárþingi eystra er barst 11. febrúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að skráningu vega í náttúru Íslands í sveitarfélaginu í samræmi við reglugerðar nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands. Umhverfisstofnun hefur farið yfir tillöguna og vill benda á eftirfarandi þætti.

Leiðbeiningar

Umhverfisstofnun vill benda á leiðbeiningar Skipulagsstofnunar varðandi skráningar vega í samræmi við 32. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd á heimasíðu stofnunarinnar.¹

Flokkun vega

Umhverfisstofnun bendir á að sveitarfélög skulu í tillögunni flokka vegina í samræmi við flokkun skv. 4. gr. reglugerðar nr. 260/2018 um vegi í náttúru Íslands. Við flokkun vega skal einnig tiltaka sérstaklega á hvað tíma árs heimilt er að nota veginn eða hvort umferð um hann er takmörkuð við ákveðna tegund ökutækja eða tilgang umferðar, svo sem vegna smalamennsku, veiði, eftirlits og viðhalds orku- og veitumannvirkja eða rannsókna.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að vegirnir séu flokkaðir í samræmi við ofangreinda reglugerð, en að mati stofnunarinnar er tilgangur umferðar á fjölmörgum vegum óljós.

Umhverfisstofnun telur óljóst hvort að þörf sé fyrir öllum þeim vegum sem skrásettir eru í tillögunni, en nokkuð er um vegi sem liggja samsíða. Einnig er mikilvægt að mati stofnunarinnar, að þegar tillagan er unnin, að litið sé til 1. og 2. mgr. 31. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Emstruleið

Svæðið er inn á núverandi náttúruminjaskrá, þar nefnt „Emstrur og Fjallabak“. Svæðið er því talið til náttúruverndarsvæða sem þykir ástæða til að friðlýsa eða friða. Samkvæmt 2. mgr. 13. gr. náttúruverndarlaga fer Umhverfisstofnun með eftirlit með framkvæmd laganna og veitir leyfi og umsagnir samkvæmt ákvæðum laganna, annast umsjón og

¹ https://www.skipulag.is/media/vegir-i-natturu-islands/veginatturuislands_v4.pdf

rekstur náttúruverndarsvæða. Umhverfisstofnun telur að eftirtaldir vegir geta valdið raski á viðkvæmri náttúru og þurfi því að skoða nánar tillöguna á .

Vegur 636 liggur samsíða vegi frá Innri-Emsturá að Bláfjallakvísl, og óljóst er hver tilgangurinn er með veglagningu upp við annan veg á þessu svæði.

Vegir 319 og 318 liggja rétt við núverandi leið frá Emstrum að Hvannagilskrók. Óljóst er að mati stofnunarinnar hver er tilgangurinn með þessum auka veg á milli Emstruskála að Hvannagilskrók.

Vegur 524 liggur samsíða núverandi leið frá Mosa til Hattafellsgils, óljóst er að mati Umhverfisstofnunar hver er tilgangurinn með þessum auka veg.

Vegur 590 um Litla-Skarð stoppar í botnlanga, en slóðin virðist halda áfram út fyrir merkta leið á korti, en stofnunin telur óljóst hver er tilgangurinn með þessari leið og hvernig á að afmarka hana samkvæmt merktri leið.

Vegir 644, 646 og 645 hafa ekki skýran tilgang að mati stofnunarinnar og er því mikilvægt að, er hægt að skýra þessi leiðarvöl betur.

Vegir 638 og 639 mynda hringleið við Litla-Mófell, leiðin liggur víða yfir gróna mela í árfarveginum sem getur valdið raski.

Vegur 650 endar í botnlanga og liggur um árfarvegi, sanda og mel og meðfram Bláfjallakvísl og því, mikilvægt að það komi fram hvernig á að afmarka þennan veg.

Vegir á strönd

Tillagan gerir ráð fyrir þó nokkrum vegum um fjörur, strendur og sanda og því mikilvægt að mati stofnunarinnar að vegirnir á strönd séu vel afmarkaðir og umferð stýrt, en oft á tíðum eru þeir ekki sjáanlegir á loftmynd, vegirnir eru margir á sama stað og kvíslast út frá endum og botnum. Einnig þarf að koma fram hvort þær séu til þess fallnar að bera vélknúin ökutæki án þess að það valdi raski. Auk þess er óljóst oft á tíðum hver tilgangur umferðar um veginn er. Umhverfisstofnun telur að vegir um fjörur og sanda geti haft neikvæð áhrif á ásýnd svæðisins, upplifun fólks sem fer um strendur og fuglalíf, en Suðurlandsundirlendið er skilgreint sem mikilvægt fuglasvæði.

Umhverfisstofnun bendir á að óljóst er hver tilgangur vegar 596 er en jafnvel tengist hann landgræðslu eins og aðrir vegir á Skógasandi.

Vegur 594 liggur frá Eyvindarhólakirkju, í túni og út strönd þar sem vegurinn tekur margar stefnur samkvæmt nýlegum loftmyndum. Auk þess endar vegurinn á miðri strönd, en samkvæmt loftmyndum kvíslast hann áfram.

Vegur 628 er samkvæmt loftmyndum með nokkra samsíða slóða sem endar svo við Skógá, en austan við Skógá eru fjölmargir slóðar.

Vegir í votlendi

Umhverfisstofnun bendir á að tillagan gerir ráð fyrir vegum sem liggja í votlendi með votlendisvistgerðum og í votlendi sem fellur undir 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013, en forðast bera að raska votlendi sem undir greinina falla nema brýna nauðsyn beri til. Umhverfisstofnun telur að vegir um votlendissvæði séu líklegir til að raska viðkvæmum gróðri og votlendissvæðum með hátt verndargildi.

Umhverfisstofnun bendir á að vegur 632 liggur í Holtsós og vegur 558 liggur um Skipagerðisós sem falla undir 61. gr. náttúruverndarlaga. Sama á við um vegi 347 og 8

sem liggja við og í votlendi, en frístundabyggðin F-201 nær að hluta til til votlendis. Vegur 633 fer um votlendissvæði og þar eru margir slóðar út frá og samsíða veginum. Vegur 559 liggur um votlendi og nokkuð um samsíða slóða.

Vegur 321 liggur frá Skúmsstöðum um votlendi í fjöru, yfir vatn sem er merkt inn á uppdrætti aðalskipulags, óljós tilgangur umferðar.

Vegir í hrauni og hverfisverndarsvæði

Vegur 452 og 453 sem liggur frá Tungufossi austur eftir meðfram ánni er skilgreindur sem F0 þó svo að hann sé líklega torfær, einnig er hann á grónu hrauni sem fellur undir 61. gr. náttúruverndarlaga og í hverfisverndarsvæði HV-363 og líklegt er að hann valdi raski á svæðinu.

Eyjafjallajökull

Tillagan gerir ráð fyrir vegi upp á Eyjafjallajökul, líklega fyrst og fremst fyrir ferðaþjónustuaðila á jöklinum. Umhverfisstofnun telur að vegur á þessu svæði geti valdið jarðvegsrofi og haft neikvæð áhrif á landslag og ásýnd og því mikilvægt að þar sem vegurinn fer um viðkvæmt svæði að hann sé afmarkaður vel og gerð einungis ein leið að jöklinum í austurátt. Umhverfisstofnun sér ekki hver tilgangur er með að leggja veg ,615, frá þjóðvegi í vestur.

Virðingarfyllt,

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Björn Stefánsson
sérfræðingur